

Liewensqualitéit am Duerf an, awer ouni d’Ofholze vum Bësch, well dee brauche mer och fir eis Liewensqualitéit.

D’Ofholze vum Bësch muss en Tabu sinn. Mir geheien och net an der Stad d’Chamber ëm, fir iergendeppes aneschters ze bauen. Dat ass och en Tabu. Mir hunn hei den Tram installéiert, an dat ass eng super Saach. Mir sollen einfach zesumme kucken, wéi mer kënnen all déi Contournementen - an do, fannen ech, och dee vun Hesper - evitéieren an zesummen heibanne Léisunge fannen. Well et geet wierklech ëm d’Zukunft vun eis an eise Kanner!

Villmools merci.

■ **M. Fernand Etgen, *Président***.- Merci, Madamm Cecchetti. A leschten ageschriwwene Riedner ass den honorabelen Här Marc Goergen. Här Goergen, Dir hutt d’Wuert.

■ **M. Marc Goergen (*Piraten*)**.- Merci, Här President. Och merci dem Carlo Back fir säi gudde Rapport. Och mir Piraten wäerten d’Zoustëmmung ginn. Ech mengen, ech si jo doënnen aus deem Eck. Mir Piraten stinn och zum Käerjenger Contournement.

■ **M. Fernand Etgen, *Président***.- Merci villmools, Här Goergen.

D’Regierung huet d’Wuert, den Här Minister fir öffentlech Infrastrukturen a Mobilitéit, den Här François Bausch.

Prise de position du Gouvernement

■ **M. François Bausch, *Ministre de la Mobilité et des Travaux publics***.- Här President, ech soen der Chamber Merci fir déi breet Zoustëmmung.

■ **Plusieurs voix**.- Très bien!

■ **M. Fernand Etgen, *Président***.- Merci villmools. D’Diskussioun ass elo ofgeschloss.

Mir kommen zur Ofstëmmung iwwert de Projet de loi 7423. Den Text steet am Document parlementaire 7423⁷.

Vote sur l’ensemble du projet de loi 7423 et dispense du second vote constitutionnel

D’Ofstëmmen fänkt un. Fir d’éischt déi perséinlech Stëmmen. Duerno maache mer de Vote par procuration. De Vott ass ofgeschloss.

De Projet de loi 7423 ass mat 58 Jo-Stëmmen an 2 Abstentiounen ugehall.

Ont voté oui : Mmes Diane Adehm, Nancy Arendt épouse Kemp (par M. Laurent Mosar), MM. Emile Eicher (par M. Félix Eischen), Félix Eischen, Paul Galles, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mmes Martine Hansen, Françoise Hetto-Gaasch, MM. Aly Kaes, Marc Lies, Georges Mischo, Mme Octavie Modert, M. Laurent Mosar, Mme Viviane Reding (par Mme Martine Hansen), MM. Gilles Roth, Jean-Paul Schaaf, Marc Spautz, Serge Wilmes, Claude Wiseler et Michel Wolter (par M. Jean-Marie Halsdorf) ;

MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Frank Colabianchi, Fernand Etgen, Gusty Graas, Max Hahn, Mme Carole Hartmann, MM. Pim Knaff, Claude Lamberty et Mme Lydie Polfer (par M. Gusty Graas) ;

Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Dan Biancalana, Mmes Tess Burton, Francine Closener (par M. Yves Cruchten), MM. Yves Cruchten, Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Claude Haagen (par M. Georges Engel), Mmes Cécile Hemmen et Lydia Mutsch ;

Mme Semiray Ahmedova, MM. Carlo Back, François Benoy, Mmes Djuna Bernard, Stéphanie Empain, Chantal Gary, M. Marc Hansen, Mme Josée Lorsché et M. Charles Margue ;

MM. Jeff Engelen, Fernand Kartheiser, Fred Keup et Roy Reding (par M. Fernand Kartheiser) ;

MM. Sven Clement et Marc Goergen.

Se sont abstenues : Mmes Myriam Cecchetti et Nathalie Oberweis.

Freet d’Chamber d’Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Et ass also esou decidéiert.

16. 7843 - Projet de loi relative à l’extension et à la rénovation des bâtiments de la Fondation Kräizbierg à Dudelange

Als leschte Punkt vum Ordre du jour vun haut komme mer zum Projet de loi 7843 iwwert d’Extensioun an d’Renovatioun vun de Gebaier vun der Fondatioun Kräizbierg zu Diddeleng. D’Riedezäit ass nom Basismodell festgeluecht. An d’Wuert kritt elo de Rapporteur vun deemem Projet de loi, den honorabelen Här Carlo Back.

Rapport de la Commission de la Mobilité et des Travaux publics

■ **M. Carlo Back (*déi gréng*)**, rapporteur.- Här President, Kolleeginnen a Kolleegen, Här Minister, an deemem Projet geet et ëm e Finanzéierungsgesetz

an dofir war d’Prozedur och, wéi üblech, zimmlech schnell an ouni Awänn vum Staatsrot.

Konkreet geet et ëm de Finanzement vun enger Extensioun an enger Renovatioun respektiv Sanéierung vun de besteeënde Gebaier um Site vun der Fondatioun Kräizbierg zu Diddeleng. De Montant maximum à ne pas dépasser ass fir dese Projet 49 Milliounen Euro, mam Bauindex 845,51 vum 1. Oktober 2020. An d’Ausgabe lafen iwwert de Fonds d’investissements publics sanitaires et sociaux.

Dir wësst et all: Op deem Terrain, dee bis 1978 der ARBED gehéiert huet a wou de fréieren Direkter Emile Mayrisch a seng Famill Ufank vum leschte Joerhonnert eng Rëtsch Jore gewunnt hunn, ass haut d’Fondatioun Kräizbierg implantéiert.

Dës Fondatioun ass zanter Joerzénkten e wichtege Acteur a bitt um Diddelenger Kräizbierg eng wuessend Palett vun Aktivitéiten a Servicer fir Leit mat Behënnerungen un. De bekanntste Volet sinn hei warscheinlech hir Ateliers protégés, déi separat als Société coopérative organiséiert sinn. Dës Ateliere bidde ville Leit mat Handicap eng Aarbechtsplaz ënnert dem Statut vum Travailleur handicapé a ginn hinnen domat d’Méiglechkeet, sech kënnen am Berufsliewen ze integréieren. Iwwert de Site vum Kräizbierg eraus verwalt d’Fondatioun mëttlerweil awer och schonn eng ganz Rëtsch spezifesch Logementsstrukturen op anere Plazen am Land.

Fir d’Aktivitéite vun der Fondatioun kënnen um Kräizbierg auszebauen, brauch dese Site awer souwuel eng gréisser Renovatioun wéi eng Adaptatioun an en Ausbau vun de besteeënden Infrastrukturen a Capacitéiten.

Dese Projet de loi geet u sech bis op d’Joer 2010 zréck, wou d’Fondatioun Kräizbierg dem Familljenan Integratiounsministère proposéiert hat, um Site vum Kräizbierg nei Infrastrukturen ze bauen an nei Ateliers protégés anzeriichten.

De Moment ginn do all Dag 112 Salariés à handicap opgeholl, wou nach 24 Schüler aus enger Berufsschoul derbäikomme souwéi och 26 Usagers vun engem Centre d’accueil de jour. 160 Persoune ginn do all Dag betreit. De Projet vun der Extensioun vun den Ateliere gesäit vir, 110 Postes de travail supplémentaires anzeriichten. 270 Persoune mat engem Handicap kéinten also all Dag do opgeholl ginn, wann dese Projet fäerdeggestallt ass.

Dee ganze Site huet bal 5 Hektar a begräift aktuell sechs Gebaier: déi al Residence vum Emile Mayrisch, de fréiere Pärdsstall, d’al Villa mat der Administratioun, d’Atelieren, d’Zären an déi fréier Dréckerei.

Déi besteeënd Gebaier ginn all sanéiert a renovéiert, ausser der fréierer Dréckerei an der Administratiounsvilla - déi ginn ofgerappt. Nei gebaut géife véier Gebaier: déi nei Atelieren, ee Verbindungsgebaai, dat soll d’Pärdsstáll an déi aktuell Ateliere baulech matenee verbannen, eng Stockagehal an eng temporaire Struktur an der Mëtt vum Site, déi just fir d’Dauer vum Chantier noutwendeg ass, fir déi besteeënd Gebaier kënnen eidel ze maachen. Zukünftegt Haaptgebaai respektiv representatiivt Gebai mat der Administratioun gëtt déi nei renovéiert Mayrisch-Residenz.

Erlaabt mer, och nach kuerz op e puer Detailer vum Projet anzegoen. Dee ganze Site an d’Gebaier ginn evidenterweis esou amenagéiert a matenee verbonnen, datt Persoune mat Handicap sech kënnen fräi an ongeënnert iwwert de Site deplacéieren. D’Aktivitéite vum Site gi während der Bauzäit vu véier Joer bäibehalen. De Projet setzt och op erneierbar Energien. D’Waarmwaasserproduktioun soll op Holzpellets baséieren. D’Gebaier ginn all per Nahwärmenetz un eng nei Chaudière ugeschloss. An et solle ronn 150 Kilowatt-Peak Fotovoltaikpannoen installéiert ginn.

Den Agencement vum ganze Site wäert liicht änneren. Et kënnst e Shared Space an zwee nei Accèsen op de Site wäerte geschafe ginn, fir den Accès bei déi nei Atelieren a fir d’Livraisonne vu Wueren, lesswueren an esou weider, ze garantéieren.

D’Nettosurface an de Gebaier wäert och mat de geplangten Aarbechte vun aktuell 6.000 op ongeféier 12.000 Meterkaree verduebelt ginn. An d’Capacitéit a puncto Leit um Site, also fir d’Personal a fir d’Notzer respektiv fir d’Travailleurs handicapés wäert op ronn 444 eropgoen.

All weider technesch, urbanistesoch oder funktionel Detailer aus dem Dossier vum Projet wëll ech lech awer elo hei erspueren. Déi kënnst Der a mengem schrëftleche Rapport an am deposéierten Dossier vun der Regierung noliessen.

Ech soen lech Merci fir d’Nolauschteren a ginn och den Accord vun der gréngeer Fraktioun.

■ **M. Fernand Etgen, *Président***.- Ech soen dem Här Rapporteur Carlo Back villmools Merci a ginn d’Wuert un deen éischten ageschriwwene Riedner. An dat ass den honorabelen Här Aly Kaes.

Discussion générale

■ **M. Aly Kaes (*CSV*)**.- Merci, Här President. Merci un den honorabelen Här Carlo Back fir de schrëft-

lechen a mëndleche Rapport. Deem ass net allze vill bäizefügen.

Ech mengen awer, datt ech ka soen, datt meng Fraktioun och dese Projet ganz gären ënnerstëtzt, well et hei erëm eng Kéier ëm eng bestëmmt Populatioun vun eiser Gesellschaft geet, wou et wichteg ass, datt mer och si beschtméiglech encadréieren. Dat ass ganz sécher an deenen adaptéierten an erweiderten Atelieren an Zukunft, wéi et elo grad vum Här Back gesot ginn ass, méiglech. Do wëll ech awer nach soen, datt d’Wunnstrukturen, déi op verschidde Plaze sinn, jo schonn adaptéiert gi sinn an datt et sech hei eenzeg an aleng natierlech - den Här Back huet et gesot - ëm Atelieren an ëm all dat, wat dozou gehéiert, handelt.

Ech mengen, datt ech dofir ganz gären den Accord vu menger Fraktioun zu deemem Projet de loi ginn. Merci.

■ **Plusieurs voix**.- Très bien!

■ **M. Fernand Etgen, *Président***.- Merci villmools, Här Kaes. Da ginn ech d’Wuert weider un den honorabelen Här Max Hahn. Här Hahn, Dir hutt d’Wuert.

■ **M. Max Hahn (*DP*)**.- Merci, Här President. Nom Debat virdrun iwwert d’Grand-Projet-d’infrastructure stëmme mer elo nach e weidere wichtege Infrastrukturprojet: d’Renovéierung an den Ausbau vun den Ateliere vun der Fondatioun Kräizbierg zu Diddeleng. Dëst ass méi wéi just e weidere Projet. Et ass e ganz wichtege Projet, dee mat ganz vill Spannung um Terrain och erwaart gëtt.

Am Virfeld vun den Diskussiounen war ech zesumme mat menger Kolleegin, dem Carole Hartmann, op Diddeleng op d’Plaz selwer, op de Kräizbierg, fir eis de Site unzekucken. Mir hunn d’Pläng an der Kommissioun presentéiert kritt, mir hunn d’Chiffere presentéiert kritt. Mir wollten awer nach eng Kéier op den Terrain goen, fir eis e Bild op der Plaz heivun ze maachen.

An, abee, ech kann lech soen, mir sinn op d’Plaz gaangen, fir Gebaier ze kucken, a mir hu Mënschen do fonnt! Mir ware komm, fir d’Atelieren ze kucken, fir eis de Site weisen ze loosse, den aktuellen Zoustand a wat do genau ännere soll, a mir hu virop Leit begéint, déi mat vill Freed a mat ganz vill Begeeschterung a Motivatioun do schaffen. An ech kann lech soen, dat huet eis wierklech beréiert.

D’Mataarbechter, déi mer do begéint hunn, souwuel déi mat enger Behënnerung wéi och déi ouni Behënnerung, déi engagéiere sech do mat Härz a Séil. An den Austausch, dee mir mat hinnen haten, war eng ganz, ganz grouss Freed a Beräicherung an huet mer sécherlech och an der Preparatioun vun deser Diskussioun vill gehollef. An ech wëll hinnen dowéinst nach eng Kéier villmools Merci dofir soen, dass mer déi Geleeënheet kruten.

Firwat, léif Kolleegen, ass dee Projet hei esou wichteg? Am Kader vun eiser Visitt op der Plaz ass eng Ausso gemaach ginn, déi ech wierklech ganz gutt fannen an déi de Sujet an en anert Liicht réckelt, wéi der vläicht vill hei driwwer denken. Et ass gesot ginn: „An enger idealer Welt géif et des Ateliere guer net ginn.“ Wéi ass dat ze verstoen?

Ma an enger idealer Welt sinn eis Infrastrukturen, eisen Aarbechtsmarché, d’Wunnengen esou konzipiéiert, dass se accessibel fir jidderee sinn! Et ass net deen eenzelne Mënsch, dee behënnert ass. Et ass villméi esou, dass de Mënsch behënnert gëtt duerch säin Ëmfeld, duerch d’Aart a Weis, wéi eis Gesellschaft konzipéiert ass, dass verschidde Leit eeben ausgeschloss ginn, dass Barriären opgeriicht ginn, déi et hinnen net erlaben, um - ënner Guillemeten - „normale“ gesellschaftleche Liewen deelzehuelen.

An deem Sënn kann ee soen: D’Ëmfeld schaaft Behënnerung. A genausou kann d’Ëmfeld och Inklusioun schafen. Leider liewe mir net an enger idealer Welt! Mënsche mat enger Behënnerung sinn dacks nach ëmmer ausgeschloss an op speziell Strukturen ugewisen, wou hire spezifesch Besoine Rechnung gedroe gëtt.

Et ass eng vun de Prioritéite vun der Regierung, dass d’Inklusioun an eiser Gesellschaft och am Alldag gelieft gëtt. Sou gi grouss Efforte gemaach, fir Barriären ofzebauen an d’Accessibilitéit fir jiddereen ze garantéieren. En immens wichtege Schrëtt an déi Richtung ass dat neit Accessibilitéitsgesetz, dat mer den Donneschdeg wäerte stëmmen. Ech wëll deenen Diskussiounen net ze vill virgräifen, mee ech wëll just esou vill soen, dass dat eent mat deem aneren en direkte Lien huet an hei op méi Plaze muss geschafft ginn an och geschafft gëtt.

Här President, ech konnt mech op der Plaz vun der Noutwendegkeet vun deemem Projet iwwerzeegen. D’Gebaier plazen aus allen Néit. Et feelt u Stockageméiglechkeete fir Material, verschidde Beräicher si wierklech an iwwerhaupt guer kengem gudden Zoustand méi. Fir et an de Wieder vun enger Mataarbechterin mat Behënnerung ze soen, déi mer hei begéint hunn: „Et ass bal méi Plaz fir d’Maschinen am Atelier wéi fir d’Leit.“

D’Leit op der Plaz waarden op dese Projet mat Spannung, an dat och zanter enger Zäitchen. Tat-

sächlech ass schonn 2008 e Besoin fir weider Capacitéiten identifiziéiert ginn. Dir kënnst lech also gutt virstellen, wéi d’Situatioun haut, also 13 Joer méi spéit, op der Plaz ass. D’Demande huet an där Zäit net ofgehall, éischter am Géigendeel.

Dofir si mer als DP natierlech immens frou, dass mam Vott vun deemem Gesetzesprojet eng weider wichteg Etapp geholl gëtt, fir d’Situatioun um Terrain ze entlaaschten an nei Capacitéiten ze schafen. D’Capacitéite wäerten effektiv mat deemem Projet souguer verduebelt ginn. Et kommen nei Gebaier derbäi, nei Atelieren, nei Stockageméiglechkeeten. Déi bestoend Gebaier ginn zum Deel ofgerappt, zum Deel gi se sanéiert, woubäi och op d’Nohaltegkeet e ganz grouss Wäert geluecht gëtt. An dat kënnen mer natierlech just begreissen.

Ech brauch net méi op den Detail heivun anzegoen, well dat huet de Rapporteur op eng ganz flott Aart a Weis gemaach, de Carlo Back, deem ech dann op deser Plaz och gäre géif Merci soe fir seng zwee Rapporten, säi schrëftleche wéi och säi mëndlechen. An ech mengen, mir wieren eis alleguer heibannen eens, dass déi 49 Milliounen, déi hei investéiert ginn, ganz gutt investéiert ginn.

Dëst gesot, léif Kolleeginnen a Kolleegen, soen ech lech Merci fir d’Nolauschteren an ech ginn dann hei och den Accord vun der Fraktioun vun der Demokratescher Partei.

■ **Plusieurs voix**.- Très bien!

■ **M. Fernand Etgen, *Président***.- An ech soen dem Här Max Hahn villmools Merci a ginn d’Wuert weider un den Här Dan Biancalana. Här Biancalana, Dir hutt d’Wuert.

■ **M. Dan Biancalana (*LSAP*)**.- Merci, Här President. Léif Kolleeginnen a Kolleegen, ech huelen dann haut fir eis Fraktioun Stellung zu deemem Projet de loi iwwert d’Finanzéierung vun der Renovatioun a vum Ausbau vun de Gebaier vum Kräizbierg zu Diddeleng; de Kräizbierg, e Lieu de mémoire.

D’Baumoosnamen an hiren Zweck, déi si jo scho vum Rapporteur, vum Carlo Back, erkläert ginn. An ech wëll him och hei vun deser Plaz aus Merci soe fir säi schrëftlechen a mëndleche Rapport.

Wann den Numm „Kräizbierg“ haut mat der Fondatioun mam selwechten Numm associéiert gëtt, huet de Kräizbierg awer schonn eng besonnesch Roll gespillt, ier déi aktuell Atelieren do waren a respektiv och deesen Ausbau stattfënnst. D’Geschicht vum Kräizbierg ass enk mat där vun der Stolindustrie verbonnen. Um Site stoung nämlech vun 1912 un d’Residenz vun der Famill vum Emile Mayrisch. An hie war jo säit 1897 Direkter vun der Schmelz zu Diddeleng a sollt jo och spéider bekanntlech Generaldirekter vun der ARBED ginn, déi hir Wéi zu Diddeleng huet.

An der Villa vun der Famill Mayrisch ass awer net just iwwer Eisen a Stol geschwat ginn, mee et war och e Lieu, wou iwwert d’Literatur an d’Konscht geschwat gouf. A keen anere wéi d’Aline Mayrisch huet och eng ganz Rei franséisch Schrëftsteller op de Kräizbierg komme gelooss, notamment den André Gide, wou de Cercle de Colpach och gegrënnt gouf. A wéi och natierlech d’Famill Mayrisch 1920 op Kolpech geplënnert ass, sollt och iwwert deen dote Wee en neit Kapitel kënnen opgeschloe gi fir effektiv de Kräizbierg, mat enger sozialer Ausrichtung, déi e bis haut nach gehalen huet.

Den 1. Februar 1921 ass um Site eng „Maison des enfants“ opgaangen, dat Ganzt ënnert der Leedung vun der ARBED an der Gesellschaft Terres-Rouges, soudatt d’Kanner vum Personal vun deesen zwou Gesellschaften do betreit gi sinn. Dës Struktur war fir Kanner vu schwacher Konsistenz geduecht respektiv déi a Konvaleszenz waren oder nach deenen hir Elteren eng uestiehend Krankheet haten. An et war ganz oft d’Tuberkulos.

No an no ass awer och de Site weiderentwéckelt ginn. Et gouf e Sanatorium gebaut an och e Quarantäengebaai - ech mengen, en Term, deen haut erëm ganz aktuell ass - fir eeben déi Kanner, déi Tuberkulos haten, awer och ab 1938 eng Zort Schoul an och e Gebai, fir Puppelcher opzehuelen.

1921 an 1922 sinn 276 Kanner um Kräizbierg betreit ginn, virun allem weéinst Tuberkulos. Dank awer de Fortschrëter vun der Medezinn an effektiv och engem bessere Liewensstandard huet och erëm e Wiessel stattfonnt. Also ass de Site 1977 zougemaach ginn, mee 1978 iwwerholl gi vun der Ligue pour l’aide aux infirmes moteurs cérébraux, an dat mat Hëllef vum Staat, dee jo de Site opkaaft huet. An effektiv, du sollt dat nächste Kapitel an der Geschicht vum Kräizbierg geschriwwen ginn.

Eng Schoul an Ateliere fir Persoune mat Behënnerung sinn no an opgeriicht ginn. 1994 ass dann d’Fondatioun Kräizbierg, esou wéi mer se haut kennen, gegrënnt ginn. An effektiv, haut ass jo dann de Moment komm, fir e weidert Kapitel an deser Geschicht ze schreiwen. Sou huet awer och 2015 punktuell - punktuell - de PAG vun der Stad Diddeleng missen ëmgeännert ginn, fir grad deesen Ausbau vun den Atelieren hei um Kräizbierg ze erméiglechen. Deemools ass een awer och nach do-

vunner ausgaangen, datt de Projet ënnert dem Seuil vun deene 40 Milliounen Euro wär, an den Diskussiounen, déi mer mat de Responsabelen a mam Ministère haten. En huet awer weider evoluéiert, sou datt haut hei eng Enveloppe virläit vun 49 Milliounen Euro, fir an dëse Site ze investéieren.

Dat ass gutt investéiert Geld, well mer jo weiderhin déi Efforte verfollegen, fir zu enger méiglechst inklusiver Gesellschaft ze ginn. Dat geet nëmmen, wann och jiddwerengem kann eng sënnvoll Aktivitéit an och domadder eng Perspektiv gebuede ginn. An ech mengen, dat fënnt um Site vum Kräizbierg ganz kloer statt. Déi Leit, déi do beschäftigt sinn a ginn, an awer och hir Familljen effektiv droen dozou bäi, datt si en Deel vun dëser Gesellschaft sinn.

Et muss een awer och soen, duerch déi grouss Ouverture, duerch dat villt Engagement, dat de Kräizbierg huet, huet en haut och eng ganz grouss Beléiftheet, well vill Ministère, vill Gemengen, vill Veräiner, vill Privatleit op seng Servicer, op seng Atelier-protégéen zréckgräifen. An dat steet am komplette Géigesaz zum Ursprong vum Kräizbierg, well deemools war d'Villa vum Direkter Mayrisch, trotz sengen Aktivitéiten, komplett ofgeschott vum Rescht vun der Stad Diddeleng. An net nëmmen dat! De Site en tant que tel war guer net bis ganz weíneg visibel an och guer net esou einfach accessible, wéi dat haut de Fall ass. Also zwou verschidde Realitéiten.

Um Kräizbierg, wou haut also dagdeeglech bis zu 160 Persounen empfaange ginn, ginn effektiv hei Konditiounen geschaaft fir 110 méiglech nei Leit, déi kënnen dohinngeroen. An domadder erfëllt de Kräizbierg iwwer seng lokal Roll wäit eraus awer och eng regional an national.

A wat, mengen ech, zum Schluss och nach hei ervirzesträichen ass: de Kräizbierg, e Lieu de mémoire. Mir hunn do eng Villa, déi um Inventaire supplémentaire ass, déi en Temoin ass vum Jugendstil, vum Art Nouveau. Och hei gëtt dra renovéiert an ech mengen, och dat ass e ganz, ganz positiivt Zeechen.

An dofir bréngen ech hei den Accord vun der LSAP-Fraktioun. Merci.

■ **Plusieurs voix**.- Très bien!

■ **M. Fernand Etgen, Président**.- Merci villmools, Här Biancalana. An deen nächste Riedner ass déi honorabel Madamm Semiray Ahmedova. Madamm Ahmedova, Dir hutt d'Wuert.

■ **Mme Semiray Ahmedova (déi gréng)**.- Merci, Här President. Ech mengen, den Accord ass scho vu menger grénger Fraktioun gi ginn. Mee ech wollt awer e puer Wuert dozou soen, als gudden Diddelenger.

De Kräizbierg ass net nëmmen eis Diddelenger e Begrëff, mee dem ganze Süden, fir net ze soen dem ganze Land, an zwar net oder net nëmme weínt

dem flotten Areal mat sengem grouse Sequoia-Bam a sengen historesch gespräagte Gebaileckeeten, déi eng enk Relatioun natierlech mat eiser Kultur hunn a mat eiser Geschicht vun der Stolin-dustrie a vum Stolwierk verbonne sinn. Dee ganzen Areal huet nämlech emol der ARBED gehéiert an d'Haaptvilla gouf deemools fir den Direkter vun der ARBED, den Här Emile Mayrisch, gebaut, bis datt si op Kolpech geplënnert sinn.

D'Famill verléisst Diddeleng 1920 an d'Haus gouf duerno ëmgewandelt an e Kannerheem. Dëst Heem huet ursprénglech physesch schwaach Kanner opgehall a gouf du spéider ausgebaut, fir och weider tuberkuloskrank Kanner kënnen opzehuelen. Dëst Kannerheem gouf eréischt 1977 zougemaach, an de Site huet dee Moment nach ëmmer der ARBED gehéiert. E gouf weiderverkaaft un d'Ligue pour l'aide aux infirmes moteurs cérébraux, ofgekierzt Ligue IMC.

Mat Hëllef vum Staat gouf dunn den Zentrum fir beruflech Reeducatioun fir Leit mat kierperlecher Behënnerung hei gegrënnt an 1979 eng Berufsschoul och fir déi selwecht Leit opgemaach. Aus dëser Ligue IMC ass dunn 1982 fir d'éischt d'„Fondation IMC Kräizbierg“ ginn an zënter 1994 heescht et just nach „Fondation Kräizbierg“. An ech mengen, mir kennen dat och esou haut.

An et ass haut virun allem weínt dëser Fondatioun hiren Aktivitéiten, wou de Site Kräizbierg eng wichteg Fonctioun fir eis Gesellschaft erfëllt, am ganze Land bekannt ass an och zu engem wichtege a ganz positiven Aushängeschëld fir eis Stad Diddeleng ginn ass. D'Aktivitéitsfeld vun der Fondatioun Kräizbierg a speziell och hir Atelier-protégée bidden eng richteg an eng wichteg Plus-value fir vill Jonker an Erwuessener mat Handicap, awer och fir hir Familljen an hiren Entourage.

D'Ateliere Kräizbierg sinn net nëmmen eng Aarbechtsplaz an e kreativen Uert, mee si bidden eng sënnvoll Ausbildung a Beschäftegung, wou een och derfir bezuelt gëtt, a virun allem si se och eng Plaz vun der Inklusioun a vun der Gemeinschaft mam Zil, de betraffene Persounen eng méiglechst wäitgeeënd Integratioun an d'Berufsliewen unzebidden. Momentan gëtt et zum Beispill Atelieren am Beräich Dréckerei, Multimedia, Gäertnerei, Keramik, awer och an der Kontabilitéit, fir der nëmmen e puer ze nennen.

De Kräizbierg bitt dofir niewent enger grousser Diversitéit vun Atelieren och den néidege psychosozialen a medezinneschen Encadrement. Dank der gudder Aarbecht vum Kräizbierg, dank der inklusiver Formatiousoffer, de spezifesche Foyeren an de Logementer, déi d'Fondatioun op méi Plazen am Land geréiert, an natierlech och dank der Prise en charge iwwert den Dag vu Persoune mat Polyhandicap, fir déi d'Ateliere vläicht heiansdo net a Fro kommen, gëtt hei ganz ville Leit mat Handicap erlaabt, méi aktiv un der Gesellschaft deelzehuelen.

An et ass mir immens wichteg, datt mer dëse Matmënschen hir Aarbecht an Efforte wäertschätzen a si och valoriséieren. Nëmmen esou kënnen mer eng Verbesserung vun hire Liewensbedéngungen an hirer Liewensqualitéit an eng sozial Inklusioun erreechen. Et geet mat dësem Projet haut de Mëten also indirekt och ganz grondsätzlech ëm d'Förderung vum Respekt a vun der Dignitéit vun deene behënnerte Leit hei zu Lëtzebuerg.

D'Offer u Méiglechkeeten ass iwwert d'Jore stänneg ausgebaut ginn an dat soll och weider an déi Richtung goen. Dofir brauch de Site eng gréisser Renovatioun an en Ausbau, fir aner Capacitéite kënnen opzehuelen. A genee dat erreeche mer haut de Mëten, andeems mer dëse Projet de loi natierlech matvotéieren.

Merci fir d'Nolauschteren.

■ **Plusieurs voix**.- Très bien!

■ **M. Fernand Etgen, Président**.- Merci, Madamm Ahmedova. A leschten ageschriwwene Riedner ass den honorabelen Här Jeff Engelen.

■ **M. Jeff Engelen (ADR)**.- Merci, Här President. Ech wëll am Numm vun der ADR dem Här Carlo Back en häerzleche Merci soe fir säi schrëftlechen a mëndleche Rapport. Ech mengen, vu menge Virriedner ass alles gesot, vum Historique bis zur Zilsetzung, wat alles soll do gemaach ginn. Mir begreissen dee Projet an ech bréngen duerfir d'Zoustëmmung vun der ADR zu dësem Projet. Merci.

■ **M. Fernand Etgen, Président**.- Merci villmools, Här Engelen.

D'Regierung huet d'Wuert, den Här Minister fir ëffentlech Aarbechten, den Här François Bausch.

Prise de position du Gouvernement

■ **M. François Bausch, Ministre de la Mobilité et des Travaux publics**.- Merci, Här President. Ech wëll hei och dem Rapporteur Merci soe fir dee gudder mëndlechen a schrëftleche Rapport, an och allen Deputéierten, déi ënnerstrach hunn, datt dat hei e ganz wichtege Projet ass fir eng agesiessen an awer ganz wichteg Institutioun am Süde vum Land, déi an deem ganze soziale Beräich do eng extreem wichteg Aarbecht leescht. An duerfir sinn ech frou, datt dee Projet haut ka gestëmmt ginn. Merci!

■ **M. Fernand Etgen, Président**.- Merci villmools, Här Minister. D'Diskussioun ass elo ofgeschloss.

Mir kommen dann zur Ofstëmmung iwwert de Projet de loi 7843. Den Text steet am Document parlementaire 7843².

Vote sur l'ensemble du projet de loi 7843 et dispense du second vote constitutionnel

D'Ofstëmme fänkt un. Fir d'éischt déi perséinlech Stëmmen. Mir kommen elo zum Vote par pro-

curation. Et feelen der nach e puer. Elo ass de Vott ofgeschloss.

De Projet de loi 7843 ass mat 60 Jo-Stëmmen eestëmmegeg uegholl.

■ **Une voix**.- Nee, nee, et kann net sinn, ech hat der jo zwee, déi net ...

(Concertation interne)

■ **M. Fernand Etgen, Président**.- De Projet de loi ass mat 58 Jo-Stëmme bei kenger Géigestëmm uegholl.

Résultat définitif après redressement : le projet de loi 7843 est adopté à l'unanimité des 60 votants.

Ont voté oui : Mmes Diane Adehm, Nancy Arendt épouse Kemp (par M. Laurent Mosar), MM. Emile Eicher (par Mme Diane Adehm), Félix Eischen (par M. Jean-Paul Schaaf), Paul Galles, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mmes Martine Hansen, Françoise Hetto-Gaasch, MM. Aly Kaes, Marc Lies, Georges Mischo, Mme Octavie Modert, M. Laurent Mosar, Mme Viviane Reding (par M. Marc Lies), MM. Gilles Roth, Jean-Paul Schaaf, Marc Spautz (par M. Georges Mischo), Serge Wilmes, Claude Wiseler et Michel Wolter (par M. Paul Galles) ;

MM. Guy Arendt (par M. Gusty Graas), André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Frank Colabianchi, Fernand Etgen, Gusty Graas, Max Hahn, Mme Carole Hartmann, MM. Pim Knaff, Claude Lamberty et Mme Lydie Polfer (par M. Max Hahn) ;

Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Dan Biancalana, Mmes Tess Burton, Francine Closener (par M. Dan Biancalana), MM. Yves Cruchten, Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Claude Haagen (par M. Georges Engel), Mmes Cécile Hemmen et Lydia Mutsch ;

Mme Semiray Ahmedova, MM. Carlo Back, François Benoy, Mmes Djuna Bernard, Stéphanie Empain, Chantal Gary, M. Marc Hansen, Mme Josée Lorsché et M. Charles Margue ;

MM. Jeff Engelen, Fernand Kartheiser, Fred Keup et Roy Reding (par M. Fernand Kartheiser) ;

MM. Sven Clement et Marc Goergen (par M. Sven Clement) ;

Mmes Myriam Cecchetti et Nathalie Oberweis.

Freet d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Et ass also esou decidéiert.

Domat si mer um Enn vun der Sitzung vun haut ukomm. D'Chamber kënt muer de Mëten um 14.00 Auer nees zesummen.

D'Sitzung ass opgehewen.

(La séance publique est levée à 18.48 heures.)

Sommaire

1. Ouverture de la séance publique

- M. Fernand Etgen, Président

2. Interpellation de M. Serge Wilmes au sujet du bien-être chez les enfants

- Exposé : M. Serge Wilmes (interventions de M. Fernand Kartheiser, M. Mars Di Bartolomeo et M. Gilles Roth) (dépôt des motions 1 à 4)

- Débat : Mme Françoise Hetto-Gaasch

3. Dépôt d'une proposition de loi par Mme Françoise Hetto-Gaasch

- Exposé : Mme Françoise Hetto-Gaasch

4. Interpellation de M. Serge Wilmes au sujet du bien-être chez les enfants (suite)

- Débat (suite) : Mme Françoise Hetto-Gaasch - M. Gilles Baum - Mme Simone Asselborn-Bintz - Mme Djuna Bernard - M. Fred Keup - M. Gilles Baum (dépôt de la motion 5) - Mme Myriam Cecchetti - M. Marc Goergen - Mme Francine Closener

- Prises de position du Gouvernement : M. Claude Meisch, Ministre de l'Éducation nationale, de l'Enfance et de la Jeunesse - Mme Corinne Cahen, Ministre de la Famille et de l'Intégration - Mme Paulette Lenert, Ministre de la Santé - Mme Myriam Cecchetti (parole après ministre) - M. le Ministre Claude Meisch

- Motion 1 : M. Gilles Baum - M. Marc Goergen

- Vote sur la motion 1 (adoptée)

- Motion 2 : M. Gilles Baum - M. Claude Meisch, Ministre de l'Éducation nationale, de l'Enfance et de la Jeunesse - M. Sven Clement (intervention de M. Marc Goergen) - M. Serge Wilmes - M. Fred Keup - M. le Ministre Claude Meisch (intervention de M. Sven Clement)

- Vote sur le renvoi de la motion 2 en commission (adopté)

- Motion 3 : M. Gilles Baum - M. Serge Wilmes

- Vote sur le renvoi de la motion 3 en commission (adopté)

- Motion 4 : M. Gilles Baum - M. Serge Wilmes - M. Claude Meisch, Ministre de l'Éducation nationale, de l'Enfance et de la Jeunesse

- Vote sur le renvoi de la motion 4 en commission (adopté)

- Motion 5 : M. Fred Keup - M. Serge Wilmes - M. Sven Clement

- Vote sur la motion 5 (adoptée)

Au banc du Gouvernement se trouvent : M. Claude Meisch, Mme Corinne Cahen et Mme Paulette Lenert, Ministres.

(La séance publique est ouverte à 14.01 heures.)

1. Ouverture de la séance publique

■ **M. Fernand Etgen, Président**.- Ech maachen d'Sitzung op. Huet d'Regierung eng Kommunikatioun ze maachen?

■ **Mme Corinne Cahen, Ministre de la Famille et de l'Intégration**.- Nee, dat ass net de Fall, Här President.

2. Interpellation de M. Serge Wilmes au sujet du bien-être chez les enfants

■ **M. Fernand Etgen, Président**.- Deen eenzege Punkt um Ordre du jour vun haut de Mëten ass d'Interpellatioun vum Här Serge Wilmes iwwert d'Wuelbefanne vun de Kanner. D'Riedezäit ass nom Modell 2 festgeluecht. An et hu sech schonn ageschriwwen: d'Madamm Françoise Hetto-Gaasch, den Här Gilles Baum, d'Madamm Francine Closener, d'Madamm Djuna Bernard an den Här Fred Keup, den Här Marc Goergen an d'Madamm Simone Asselborn-Bintz. An d'Wuert huet elo den Auteur vun der Interpellatioun, den honorabelen Här Serge Wilmes. Här Wilmes, Dir hutt d'Wuert.

Exposé

■ **M. Serge Wilmes (CSV), interpellateur**.- Här President, léif Kolleeginnen a Kolleegen: „Wann et de Leit gutt geet, da geet et och dem Land gutt“, dat war d'Konklusioun vun onser Debatt, déi mer am Januar/Februar d'lescht Joer iwwert de PIBien-être hei an der Chamber zesumme gefouert hunn.

Am Mëttelpunkt vun der Politik soll de Mënsch stoen, ons Matbierger an hir Besoinen, hire Bien-être, hiert Wuelbefannen, an net aleng de wirtschaftleche Wuesstum, d'Quantitéit. Dat soll op

d'mannst net deen eenzege Krittär sinn, mat deem mer moossen, wéi et ons geet, well en net alles ausseet.

Mir waren ons eens, datt de PIBien-être soll méi benotzt ginn, fir Politik ze maachen, fir d'Wuelbefanne vun onse Matbierger, ons all ze stäerken. Dat war kuerz éier d'Coronapandemie an Europa ukomm ass. An dës Kris huet ons u sech brutal virun Ae gehalen, wéi wichteg onst Wuelbefannen, d'Qualitéit vun onsem Liewen ass, besonnesch ons Gesondheet an och déi mënschlech Kontakter, d'gesellschaftlecht Liewen, d'Zesummeliewen, d'Zesummenhalen.

D'Notioun vu Wuelbefanne krut Réckeward, eng nei Dimensioun doduerjer.

Um europäeschen Niveau huet de Charles Michel, de President vum Europäesche Rot, dëse Mee um Sommet zu Porto d'Bedeutung vum Bien-être fir d'Europäesch Unioun betount. En huet gesot: « La boussole européenne est le bien-être de chaque citoyen. »

Wéi staark onst Wuelbefanne vun der Pandemie beträff ass a wie vun ons ganz besonnesch dovunner getraff ginn ass, dat weisen e puer Etüden: am November d'lescht Joer de Statec mat sengem aktualiséierte Rapport iwwert de PIBien-être, dëst Joer eng Rei Etüden, eng vun der Uni Lëtzebuerg an eng vun der Unicef, iwwert d'Konsequenze vum Covid op d'Kanner, a virun zwou Wochen de Rapport vum Charel Schmit, dem Ombudsman fir Kanner a Jugendlecher. Et ass nämlech virun allem de Bien-être vun de Kanner an deene Jonken, deen d'Pandemie am meeschte getraff huet.

Natierlech hat keen Erfahrung am Ëmgang mam Virus. An natierlech huet och misse séier reagéiert ginn. An natierlech huet och jiddweree säi Beschtmemaach. An engems hunn d'Kanner an déi Jonken héije Präis bezuelt, fir datt mer als Gesellschaft de Coronavirus an de Grëff kréien. An och bal zwee